

HOL 1929 - 1949

Ensimmäinen ryhmäkuva Hämäläis-Osakunnan Laulajista otettiin 1930. Edessä keskellä on kuoron johtaja Martti Turunen.

1929–39

Oman talon rakentamishankkeen sähköistämä Hämäläis-Osakunta kuhisi 1920-luvun lopulla tarmoa puhkuvia nuoria ylioppilaita, joista yhä suurempi osa oli naisia. Kansallisromanttista akateemista mieskuorolaulua arvostettiin, ja nyt naisetkin halusivat yhtyä lauluun. Talon rakennusrahjojen kokoamiseksi kesällä 1928 järjestettyä Hämeen iltamakeriä varten koottiin tilapäinen sekakuoro. Lauluinto oli näin herännyt, ja 27.1.1929 osakuntaan perustettiin vakinainen kuoro, HOL.

Taiteellisesti HOL ylsi pian korkealle ajan merkittävimpiin kuoronjohtajiin lukeutuneen Martti Turusen johdolla, mutta jo 1930-luvun jälkipuolella kuoron ohjelmisto viihteellistyi ja johtajat vaihtuivat taajaan. Yhteisönä HOL kehittyi nopeasti tiiviiksi ja lämpimäksi toveripiiriksi. Monet perinteet syntyivät jo alkuvuosina: laulumerkit, yhteiset juhlat kuten pikkujoulet sekä konserttimatkat Hämeeseen. Helsingissä HOL ei näihin aikoihin esiintynyt julkisesti.

Kuoronjohtaja Martti Turunen ja hollilaiset asemalla HOLin ensimmäisellä kesäkiertueella 1930.

Kuoromatkoilla syntyy muistoja: HOLin tyttöjen huone maatalon yläkerrassa kesäkiertueella 1932.

Akateeminen laakeriseppeli ja elegantisti tyylitelty kirjaimet H O L eli Hämäläis-Osakunnan Laulajien merkki, jonka suunnitteli 1930 arkkitehtiyooppilas Tapio Wartiovaara.

1940–49

Sota sulki yliopiston ja osakunnat pitkiksi ajoiksi, ja myös HOLin toiminta oli katkonaista. Sodan jälkeen koettiin valtava ryntäys osakuntiin ja kulttuuriharrastusten pariin. Myös HOLiin tulvi laulajia, mutta pian kuoron koko ja toiminta vakiintuivat. Johtajaksi tullut pitkän linjan kuorolainen Olavi Korte varmisti 1930-luvulla syntyneiden taiteellisten ja sosiaalisten perinteiden jatkuvuuden kuorossa. Osakunnassa kulttuuritoiminnan ja myös HOLin arvostus oli huipussaan.

HOL jatkoi kansallisromanttisella linjalla ja esiintyi edelleen lähinnä Hämeessä, jossa tehtiin laajoja kiertueita. Akateemisen kuorotoiminnan luonne oli kuitenkin muuttumassa, koska ylioppilaiden kulttuuriharrastukset nähtiin nyt tärkeänä kansanvalistuksena – ja pohjimmiltaan kommunismin torjuntana. Ylioppilaskuoroille alettiin järjestää vuotuisia kilpailuja, joissa iloista amatööriyttä, kuoron matalaa kynnystä ja toiminnan seurallista puolta vaalinut HOL ei menestynyt.

HOL nauttii auringonpaisteesta ensimmäisellä kesäkiertueellaan vuonna 1930.

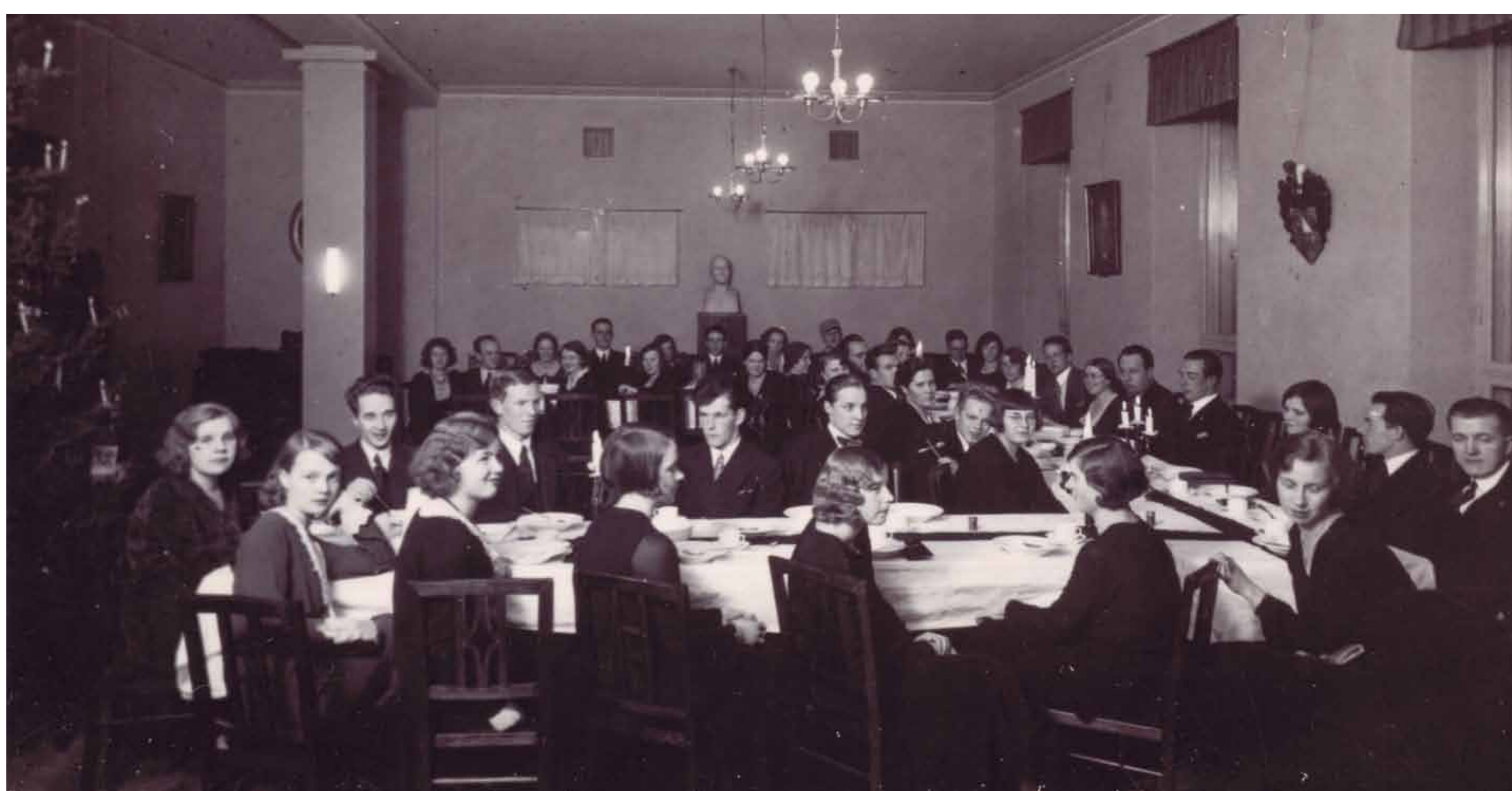
Kesäkiertueella 1930 ehdittiin uimarannallekin.

Olavi Korte ja HOLin tyttöjä Hälläpyörän kuvassa 1947.

Olavi Korte eli Julle harjoittaa tarkkaavaisia hollilaisia 1947.

Pitkän perinteen alku: HOL vietti 1931 pikkujouluja ensi kertaa upouudessa Hämäläisten talossa.

HOL Suomi-filmien tunnelmissa Hakoisten linnavuorella osakunnan kesäjuhilla Janakkalassa 1951.

1950–59

Ylioppilaiden kulttuurikilpailujen merkitys kasvoi, ja osakunnat alkoivat kilpaila pisteistä ja vaatia menestystä kuoroiltaan. Osakunnan Hälläpyörä-lehti hyökkäsi HOLlin kimppuun, mikä johti lopulta Olavi Kortteen eroon 1953 ja vei kuoron hajaannuksen partaalle. Uusi johtaja Jarmo Parviainen sai kovalla työllä kuoron uuteen nousuun ja toteutti samalla kauaskantoisen tyylimurroksen.

Nuoret kuoronjohtajat ja kriitikot hylkäsivät 1950-luvulla kansallisromanttisen, voimakasäänisen kuorolaulun. Ihanteeksi nostettiin keskieurooppalainen kamarikuorotyylly, keveä laulutapa, jolla esitettiin alkukielellä renessanssia ja barokkia sekä modernia kuoromusiikkia. Intohimoisia kiistoja herättänyt uusi tyyli tuli HOLliin Parviaisen mukana. Alkukankeuden jälkeen kuoro alkoi menestyä, myös kilpailuissa. Parviaisen sairastuttua vakavasti kuoron johtoon tuli 1958 samaa linjaa edustava Martti Neuvonen, joka sai ylistystä jo ensimmäisistä esityksistään HOLlin kanssa. Innostus valtasi kuoron.

Monimuotoinen hauskanpito on aina kuulunut HOLlin perinteisiin. Vuonna 1950 HOL piti maskiaiset, joita muisteltiin vuosia.

1960–69

Martti Neuvosen johdolla HOL saavutti 1960 kauan kaivatun voiton ylioppilaskuorojen kilpailussa, joka oli kuitenkin jo tulossa tiensä päähän aivan toisenlaisten aatteiden ja rientojen alkaessa kiehtoa akateemista nuorisoa. Kansallismielisyyden mukana kuorolaulu väistyi kulttuurielämän marginaaliin, mikä ei suinkaan tarkoittanut HOLissa jäsenkatoa ja toiminnan laantumista.

Neuvosen ensimmäinen vuosikymmen HOLlin johdossa vei kuoron uusille urille. Vanha musiikki, etenkin kirkkomusiikki, sai tärkeän sijan ohjelmistossa, joka täydentyi moderneilla teoksilla. Hämeen-kiertueet jatkuivat, ja vuonna 1964 HOL teki ensimmäisen ulkomaanmatkansa Saksaan. Harjoittelu tehostui, ja vaativien konserttien lähestyessä laulettiin jopa kolmesti viikossa. Uutena perinteenä aloitettiin 1964 harjoitusleirit. Taiteellisesta kunnianhimosta huolimatta Neuvonen korosti kuoroharrastuksen laajapohjaisuutta ja lähes kaikki halukkaat pääsivät HOLliin. Kuoron seuraelämä oli vilkasta ja iloista kuten aina mutta sai uusia piirteitä moraalikäsitusten vapautuessa.

Olut maistui hyvin HOLlin miehille 1959, naisille varsin huonosti vielä tähän aikaan.

HOLlin maskotti Anselmi kiertueella 1959.

HOL piti 30-vuotiskiertueellaan 1959 koululaiskonsertin Mäntässä.

Ulkomaankiertueilla ehdittiin rentoutuakin: lepopetki Welsissä Itävallassa 1969.

Kuoronjohtaja Martti Neuvonen Inari-vaimoineen 1968, kun Martti sai 10-vuotisjuhlansa kunniaksi hollilaisilta samovaarin.

HOL 30-vuotisjuhlakonsertissaan 1959. Perusteellisen neuvottelun jälkeen naiset olivat päätyneet pitkään kokovalkoiseen asuun.

HOLlin miehet ja naiset esittävät serenadeja kuoron 40-vuotisjuhlassa 1969.

HOL harjoittelee Martti Neuvosen johdolla osakunnan pikkusalissa (nykyinen Baari) 1970.

Kuoronjohtaja Juha Kuivainen Kärlek och död -levyn nauhoituksissa 1988.

1970–79

Osakunnan ja opiskelijamaailman poliittinen myllerrys ei juuri näkynyt HOLissa, joka toimi hyvin aktiivisesti koko 1970-luvun ja piti kuohuvien vuosien läpi yllä monia tuolloin halveksittuja akateemisia perinteitä. Ajan ilmapiiriä heijasti ennen kaikkea kuoron toiminnan kansainvälistyminen. HOL vastaanotti useita vierailevia opiskelijakuoroja ja teki konserttimatkoja muun muassa Sveitsiin, Itävaltaan, Jugoslaviaan, Unkariin ja Neuvosto-Viroon.

Kuoron ohjelmisto monipuolistui ja taiteellinen taso kohosi uusien, hyvän musiikillisen peruskoulutuksen saaneiden nuorten tullessa riveihin. Kuoro julkaisi 1974 ensimmäisen levynsä, ja konserteista saatiin kiitosta. Perinteisten kierteiden rinnalla HOL alkoi esiintyä yhä enemmän Helsingissä. Kesällä 1979 HOL osallistui ensi kerran kansainväliseen, kolmen vuoden välein järjestettävään Europa Cantat -kuorofestivaaliin, joka muodostui kuoron perinteeksi.

1980–89

Martti Neuvosen 23-vuotinen kausi HOLlin johdossa päättyi 1981, jolloin kuoro julkaisi toisen äänilevynsä ja osallistui ensi kertaa Tampereen Sävelen kuorokatselmukseen. Seuraaja Klaus Hildén jatkoi tutulla linjalla ja johti HOLlin laulua levytysstudioissa, Hämeessä ja ulkomailta. Hildénistä alkoi kuorojohtajaopiskelijoiden sarja HOLlin johtajina, mikä merkitsi toisaalta johtajien tiheää vaihtumista ja kuoron kehityksen polveilevuutta, toisaalta nuorta intoa ja taiteellisia kokeiluja.

Juha Kuivanen aloitti 1985 johtajakautensa, josta tuli yksi HOLlin menestyksekkäimmistä. Kuoro nuortui, laulajien taitotasoa koheni ja alettiin laulaa yhä vaativampaa musiikkia. Tulosta syntyi nopeasti: 1987 HOL ansaitsi Tampereen Sävelissä kaksi kultaleimaa ja vuonna 1988 ilmestynyt levy Kärlek och död sai Yleisradiolta palkinnon. Kuivasen ohjelmistoihanne, runsaudensarvimainen monipuolisuus, ilmeni myös kunnianhimoisena suhtautumisena kevyeen musiikkiin, jota levytettiin HOSsin kanssa.

Vuonna 1984 otettiin käyttöön kuoron uusi, äänirautaa osakuntanauhan päällä kuvaava logo, jonka suunnitteli graafikko Liisa Holm.

Cotton Club -teemabileet 1988 nostivat kuorolaisten monet kyvyt esiin.

HOL solmi 1970-luvulla suhteita ulkomaisiin kuoroihin. Martti Neuvonen ja sveitsiläisen Luzerner Singer -kuoron johtaja hulluttelevat karonkassa 1972.

HOLin yhtye esiintyy tyylikkäästi frakeissa ja iltapuvuissa Pykälä ry:n vuosijuhlassa 1970.

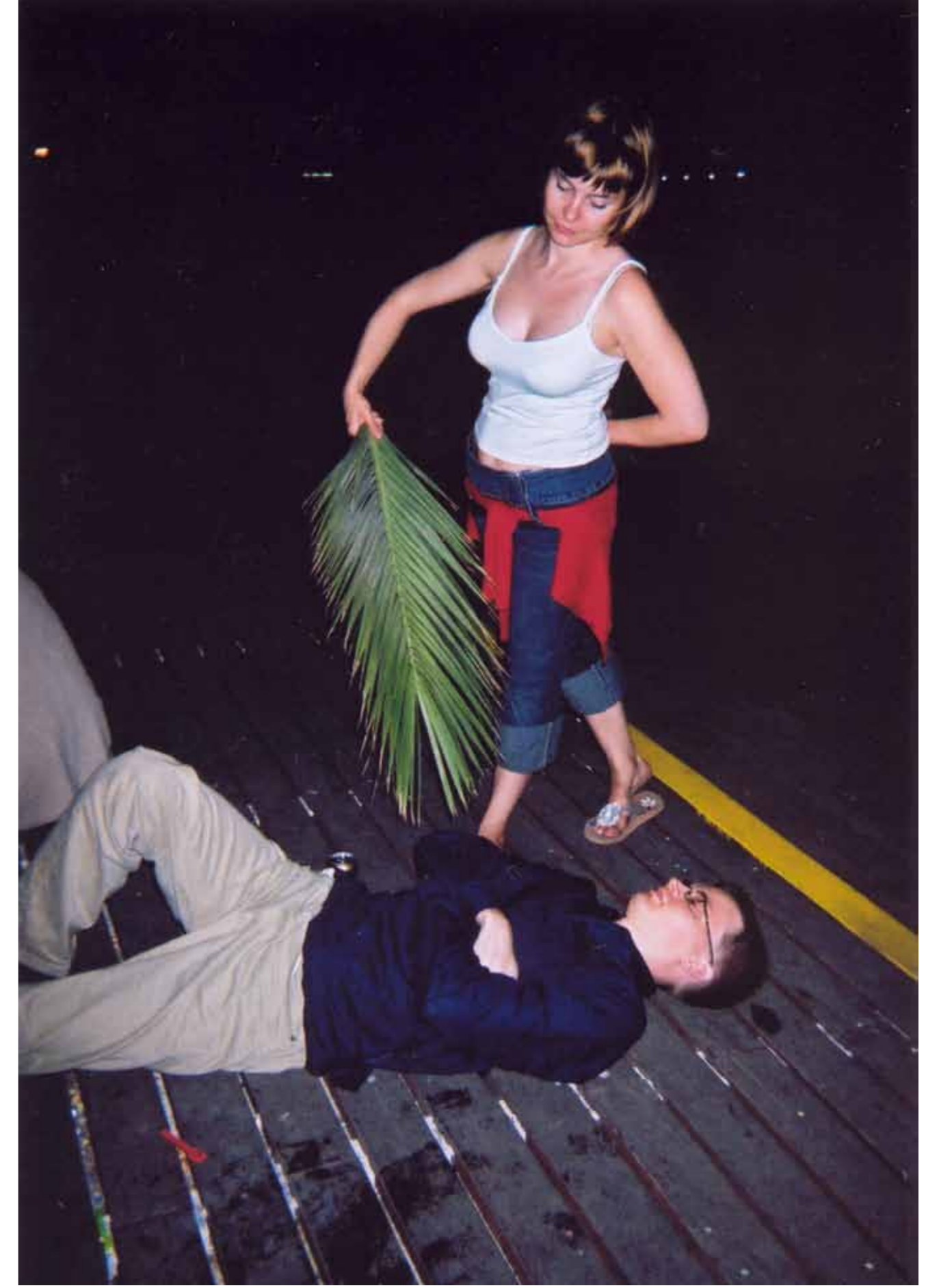
Klaus Hildén johtaa ja HOL laulaa kansallispuvuissaan Namurin torilla Belgiassa Europa Cantat -festivaalilla 1982.

Kuoronjohtaja Matti Apajalahti, HOLin maskotti Ansu ja kuoron kaikki miehet Agricolan kirkossa jouluna 1993.

HOL hurmasi afrotanssilla ja naisten punaisilla kuoropuvuilla Europa Cantat -festivaalilla Neversissä Ranskassa vuonna 2000.

Esko lepäilee laituribileissä Barcelonan yössä 2003, HOL varjelee hänen untaan.

HOL on aina viettänyt vappua yhdessä. Piknik Ullanlinnamäellä vakiopaikassa vakiintui tavaksi 1980-luvulla. Tässä herkutellaan koleana vappuna 1995.

1990–99

Matti Apajalahden johtajakauden alussa 1991 kuoro nuortui rajusti. Kärsivällisellä ja tarkalla harjoitustyöllä pieni laulajajoukko valmennettiin rohkeaksi tarttumaan kaikenlaisen ohjelmistoon Bachista Juiceen. Estoton luovuus ja kiihkeä omaleimaisuuden tavoittelu luonnehtivat Topi Lehtipuun kautta 1995–98. HOL laajensi ilmaisuaan cross-over-hengessä ja yllätti yleisön milloin milläkin: länsimaisella kuoromusiikilla tuhannen vuoden ajalta, eksoottisilla kansanomaisilla laulutavoilla, villeillä afrotanssilla ja teatterin keinoin elävöitettyillä teemakonserteilla, joita pidettiin jopa uimahallissa. Seuraaja Jan Hellberg jatkoi samalla tiellä lisäten tyylien kirjoon oman erikoisalansa, jazzin.

Taiteellisten ylikierrosten ohessa hollilaiset ehtivät matkailla, juhlia ja pitää hauskaa entiseen tapaan. Monia uusia esiintymisperinteitä omaksumuttiin kuten osakuntakuorojen yhteinen Akateeminen joulukonsertti, Art goes Kapakka -tapahtuman Kuorojen kierros ja joululaulukeikat Stockmannilla.

2000–09

Etnoilun ja jatsailun jälkeen Esko Kallion johtamistyylillä vaati totuttelua, mutta pian hänen taiteellinen kunnianhimosensa, kaunopuheisuutensa ja huumorinsa valloittivat hollilaiset ja haastava ohjelmisto ja tinkimätön harjoittelu alkoivat maistua. Jo keväällä 2001 juhlittiin Eskon ja HOLin häitä. Suhde on ilmeisen kestävä laji: Esko Kallio ylsi viime vuonna kuoron toiseksi pitkäaikaisimmaksi johtajaksi.

Aluksi tehtiin omintakeisia teemakonsertteja ja joulukonserttiperinne vakiintui. Nuorten säveltäjien Alex Freemanin ja Matthew Whittallin tulo HOLin riveihin vuonna 2002 aloitti korkeatasoisten tilausteosten sarjan. Heidän sävellyksillään menestyttiin Tallinnan kuorokilpailussa ja Tampereen Sävelessä 2005 ja niitä on tallennettu HOLin upouudelle levyille. Uutta etsivien kantaesitysten ohessa HOL on kehittynyt renessanssin ja barokin monikuoroisen kirkkomusiikin ja romanttisten teosten esittäjänä. Myös ilonpito on saanut uusia muotoja: leirejä piristävät kekseliäät teemabileet ja kesäisin urheillaan yhdessä.

Käsikirjoitus:
Jere Jäppinen

Taitto:
Joonas Mikkonen ja Hannu Örn

Valo loi vahvan tunnelman Sumujen saaret -konserttiin 1996.

Teemabileet ovat tehneet kuoroileireistä entistäkin hausken. Hevileirillä oltiin syksyllä 2004.

Säveltäjä Alex Freeman seuraa kuoro-orkesteriteoksensa The River Between harjoituksia Svenska Norsenin juhlasalissa 2007.

Kevätalvella 1998 taitavasti valaistussa Tapiolan uimahallissa pidetty Välimeri-konsertti oli myös visuaalinen elämys.

Kuoro on tiivis ja lämmin yhteisö. HOL yhdessä läjässä syksyllä 2004.

Laajemmin Hämmäläis-Osakunnan Laulajien vaiheista kertoo kuoron 75-vuotishistoriateos
Osakunnan hauskin joukko – Hämmäläis-Osakunnan Laulajat 1929–2004.